

مطالعه تطبیقی سن مسئولیت کیفری کودکان در کنوانسیونها

مؤلف:

اسماعیل صمیمی بزر

فهرست مطالب

چکیده..... ۱

پیشگفتار..... ۳

فصل اول کلیات

۱-۱- مقدمه..... ۶

۲-۱- مقررات بین‌المللی..... ۷

۳-۱- اهمیت پژوهش..... ۸

۴-۱- آشنایی با واژه‌ها و اصطلاحات..... ۹

۱-۴-۱- کودک..... ۹

۲-۴-۱- مسئولیت کیفری کودکان..... ۱۰

۳-۴-۱- کنوانسیون حقوق کودک..... ۱۱

۵-۱- ضرورت کنوانسیون..... ۱۳

فصل دوم مسئولیت کیفری

۱-۲- مفهوم مسئولیت کیفری..... ۱۶

۱-۱-۲- مفهوم لغوی مسئولیت کیفری..... ۱۶

۲-۱-۲- مفهوم اصطلاحی مسئولیت کیفری..... ۱۷

۲-۲- ارکان مسئولیت کیفری..... ۱۷

۳-۲- تحول مفهوم مسئولیت کیفری..... ۱۸

۳-۱-۳- سن مسئولیت کیفری مطلق و نسبی..... ۲۰

۳-۲-۳- مسئولیت کیفری تدریجی..... ۲۱

- ۲-۴- تفاوت مسئولیت کیفری و مسئولیت مدنی..... ۲۳
- ۲-۵- ماهیت مسئولیت..... ۲۵
- ۲-۵-۱- ماهیت کیفری..... ۲۵
- ۲-۵-۲- ماهیت حقوقی..... ۲۷
- ۲-۶- مسئولیت کیفری در مقابل مسئولیت مدنی..... ۲۸
- ۲-۷- پیشینه و تحولات در مسئولیت کیفری..... ۲۹
- ۲-۷-۱- مسئولیت کیفری در ایام باستان..... ۲۹
- ۲-۷-۲- مسئولیت کیفری در تأثیرات مذاهب..... ۳۰
- ۲-۷-۳- مسئولیت کیفری از منظر مکاتب کلاسیک..... ۳۱
- ۲-۷-۴- مسئولیت کیفری از منظر مکتب نئوکلاسیک..... ۳۳
- ۲-۸- اصول حاکم، مبانی و شرایط و اهداف مسئولیت کیفری..... ۳۴
- ۲-۸-۱- اصل قانونی بودن مسئولیت کیفری..... ۳۴
- ۲-۸-۲- اصل فردی کردن مسئولیت کیفری..... ۳۶
- ۲-۸-۳- اصل شخصی بودن مسئولیت کیفری..... ۳۸
- ۲-۹- ماهیت واقعی مسئولیت کیفری و نقش آن در آینده..... ۳۹

فصل سوم تعریف کودک در اسناد بین المللی و از دیدگاه کشورهای مختلف

- ۳-۱- جایگاه حقوق کودک..... ۴۶
- ۳-۲- مفهوم کودک..... ۴۷
- ۳-۲-۱- کودک کیست؟..... ۴۷
- ۳-۲-۲- حقوق کودک در قرآن..... ۵۱
- ۳-۳- تاریخچه حقوق کودک در عرصه بین الملل..... ۵۳
- ۳-۳-۱- مفهوم کودک در اسناد بین الملل..... ۵۴

۵۷.....	۳-۲- مفهوم کودک در قوانین کشورهای مختلف
۵۹.....	۳-۴- رشد و مسئولیت کیفری در اسناد بین المللی
۶۱.....	۳-۵- حمایت های کیفری از اطفال
۶۲.....	۳-۵-۱- اسناد الزام آور
۶۲.....	۳-۵-۲- اسناد ارشادی
۶۵.....	۳-۶- شرایط تحقق مسئولیت کیفری
فصل چهارم سن مسئولیت کیفری در کنوانسیون حقوق کودک	
۶۸.....	۴-۱- مقدمه کنوانسیون
۶۹.....	۴-۲- معاهده حقوق کودک
۷۱.....	۴-۳- کنوانسیون حقوق کودک
۷۲.....	۴-۴- ویژگی های کنوانسیون
۷۳.....	۴-۵- ابعاد کنوانسیون
۷۴.....	۴-۵-۱- حقوق زیربنایی و اساسی
۷۵.....	۴-۵-۲- حق برخورداری از حمایت
۷۵.....	۴-۵-۳- حق مشارکت و آزادی های مدنی
۷۶.....	۴-۵-۴- حق تامین
۷۶.....	۴-۵-۵- حق برخورداری از بهداشت
۷۶.....	۴-۵-۶- حق بهره مندی از آموزش، اوقات فراغت و انجام فعالیت های فرهنگی
۷۶.....	۴-۶- نقش دولت ها در کنوانسیون
۷۸.....	۴-۷- سن مسئولیت کیفری در اسناد بین المللی
۸۰.....	۴-۸- کنوانسیون حقوق کودک
۸۵.....	۴-۹- دیدگاه کمیته حقوق کودک

- ۹۱-۴-۱۰- پروتکل الحاقی اول به کنوانسیون‌های ژنو.....
- ۹۳-۴-۱۱- میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی.....
- ۹۵-۴-۱۲- میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.....
- ۹۵-۴-۱۳- کنوانسیون ممنوعیت شکنجه.....
- ۹۶-۴-۱۴- منشور آفریقایی حقوق و رفاه کودک.....
- ۹۶-۴-۱۵- منشور اجتماعی اروپا.....
- ۹۷-۴-۱۶- کنوانسیون اروپایی حقوق بشر.....
- ۹۹-۴-۱۷- کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر.....
- ۹۹-۴-۱۸- حداقل سن مسئولیت کیفری از منظر بین المللی.....
- ۱۰۵-۴-۲۰- اصول حاکم بر سارلیت کیفری کودک.....
- ۱۰۵-۴-۲۰-۱- اصل عدم مسئولیت جزایی فرمان ۲ فوریه ۱۹۴۵ میلادی.....
- ۱۰۶-۴-۲۰-۲- اصل عدم صدور حکم مجازات علیه اطفال ۱۳ الی ۱۸ سال.....
- ۱۰۷-۴-۲۰-۳- اصل مسئولیت کیفری کودک میز.....
- ۱۰۸-۴-۲۰-۴- اصل افول مسئولیت کیفری کودک.....
- ۱۰۹-۴-۲۰-۵- اصل تفسیر «کودک مدارانه».....
- ۱۱۰-۴-۲۱- جایگاه صغر جزایی.....
- ۱۱۲-۴-۲۲- عدد تخفیف دهنده صغر.....
- ۱۱۳-۴-۲۳- دادگاههای اطفال و صغار.....

فصل پنجم سیاست کیفری ایران و برخی از کشورها در خصوص صغر کیفری

- ۱۱۶-۵-۱- کشورهای لبنان و اردن.....
- ۱۱۹-۵-۲- کشور تونس.....
- ۱۱۹-۵-۳- کشور آمریکا.....

- ۴-۵- کشور آلمان..... ۱۲۰
- ۵-۵- کشور انگلستان..... ۱۲۰
- ۶-۵- تغییرات سن مسئولیت کیفری در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲..... ۱۲۲
- ۱-۶-۵- جرایم تعزیری..... ۱۲۵
- ۲-۶-۵- گروه سنی ۹ تا ۱۲ سال..... ۱۲۶
- ۳-۶-۵- گروه سنی ۱۲ تا ۱۵ سال..... ۱۲۷
- ۴-۶-۵- گروه سنی ۱۵ تا ۱۸ سال..... ۱۲۸
- ۵-۶-۵- جرایم - مدی و انحصاسی..... ۱۳۰
- نتیجه گیری..... ۱۳۸
- منابع..... ۱۴۰

چکیده

از جمله موضوعات بحث انگیز قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۰، پایین بودن حداقل سن مسئولیت کیفری اطفال بود. احتساب سن بلوغ جنسی به عنوان حداقل سن مسئولیت کیفری باعث شده بود که به ویژه دختران در سنی مسئولیت کیفری پیدا کنند که از توانایی‌های ذهنی لازم برای انتساب مسئولیت بی بهره اند. از سوی دیگر، عدم تفکیک حداقل سن مسئولیت کیفری و سن بلوغ کیفری، باعث می‌شد که اطفال به یکباره از عدم مسئولیت مطلق به عرصه‌ی مسئولیت کیفری کامل گام بگذارند. قانونگذار در سال ۱۳۹۲ اقدام به تغییرات مهمی در این حوزه نمود. نخست، در جرایم تعزیری، بین حداقل سن مسئولیت کیفری و سن بلوغ کیفری تفکیک قائل شد و سپس آزادی عمل قضات برای تعیین اجرای حد و قصاص در مورد مرتکبان زیر سن ۱۸ سال را افزایش داد. در اسناد بین‌المللی مربوط به حقوق کودک، هیچ مقرره الزام‌آوری مبنی بر اینکه حداقل سن مسئولیت کیفری در چه طرازی باید تعیین گردد، وجود ندارد. اما این امر بدان معنا نیست که سن اسناد به کلی خالی از ضوابط و هنجارها در این زمینه هستند. در این کتاب به بررسی تطبیقی سن مسئولیت کیفری کودکان در کنوانسیون‌ها می‌پردازیم.